

Hvad er fagets særtræk?

Faget filosofi kan indgå i fagkombinationer og projekter, hvor filosofiske teorier, argumentationsteori og begrebsanalyse kan bringes i anvendelse.

Fagets genstand er:

- den menneskeskabte virkelighed, samfundet og naturen.

Fokus:

Faget beskæftiger sig overvejende med at fremanalysere de bagvedliggende filosofiske antagelser og strukturer, der befinder sig i genstangsfeltet. Altså en filosofisk begrebsanalyse, kategorisering og karakterisering af emnet. En analyse af emnets hvad, hvorfor samt hvordan.

Et andet fokus i filosofisk arbejde er det komparative element; at diskutere og vurdere konkurrerende eller komplementære teories relevans og forklaringskraft i en konkret kontekst.

Overordnet stilles der krav til en redegørelse for teorier eller positioner, en anvendelse af teorien(erne) i praksis og en vurdering af teoriernes relevans, forklaringskraft og i visse tilfælde funktionalitet.

Empiriens art:

- 1) Kan være data og informationer, som eleven selv indsamler ved feltstudium via kvalitativ metode såsom pilotundersøgelse vha. en lille fokusgruppe mv.
- 2) Kan være tekster forstået bredt som skrevet prosa, lyrik, musik, billeder og film af både dokumentarisk, sagprosa og fiktiv art samt spil.
- 3) Kan være filosofifaglige teorier og metoder, der fx redegøres for, tematiseres og diskuteres ud fra konkret empiri.

Teorier og metoder

Filosofifagets metoder skal eksplicit anvendes i studieretningsprojektet med filosofi B. Faget har mange metoder til fælles med andre fag – specielt tekst- billed- og film-læsningsmetoder, men har også egne teorier og metoder.

Nedenstående er de filosofifaglige teorier og metoder fremhævet. De enkelte discipliner indeholder en vifte af teorier, alt efter filosofisk retning, der ikke er ekspliciteret.

1.	<i>Argumentationsteori.</i> Logik, klassisk argumentationsanalyse herunder begrebsanalyse og en bredere pragmatisk kommunikationsanalyse
2.	<i>Begrebsanalyse.</i> Herunder bl.a. den sprogfilosofiske analyse
3.	<i>Videnskabsteori.</i>
4.	Axiologien: Etik, æstetik og politisk filosofi

Erkendelsesteorien: Sprogfilosofien, hermeneutikken, fænomenologien og socio-filosofi Ontologien og antropologisk ontologi herunder eksistensfilosofi og livsfilosofi.

Et signalement af medspillerne i det faglige samarbejde p.t.

Det fremgår af nedenstående opgørelse (2011), at det faglige samarbejde med engelsk er fortrinligt udviklet. Generelt lægger det fine samspil op til videndeling med andre fag – også andre sprogfag om fagsamspilsmuligheder.

Fagkombinationer med filosofi B	%
EN A – FI B	97
MA A - FI B	2
SP A - FI B	1

Hvad er kendetegnende for en god vejledning, når faget indgår?

Af mange relevante forhold nævnes her to aspekter.

Metodebevidsthed: Det er tilfældet, at fagene har mange metoder til fælles. Derfor er det vigtigt, at vejlederne tydeliggør for eleven, at metodevalg også skal tones fagspecifikt og konkret, således at de to fags kernestof træder tydeligt frem.

Strategi for valg af empiri: Valg af empiri eller undersøgelsesgenstand kan være omfattende for den enkelte vejleder med mange elever. Det er umuligt med forberedelsesfaktoren at nå at gennemlæse alt det materiale, som eleverne løseligt foreslår og ofte forventer, at vejlederen så *læser og godkender*. En situation de fleste har prøvet – at blive skubbet fra vejlederrollen over i en forhåndsgodkendende og -bedømmende rolle.

Samtidig ved vi også, at mange elever først lige er gået i gang med at sætte sig ind i materialet og heller ikke kan vurdere, om det valgte empiri er fyldestgørende. Eksempelvis: er der nok filosofifagligt indhold i et fremmesprogligt skønlitterært værk? For at imødekomme en afklaring af usikkerheden, kan man evt. som vejleder bede eleverne om at fremskaffe anmeldelse eller omtale af værket, som kan danne grundlag for elevens vurdering af materialets egnethed. Hvis der senere i censurering af elevens opgave fremgår, at materialet ikke var filosofifagligt relevant, har eleven ved ovenstående strategi haft muligheden for at fra- eller tilvælge materiale og tage ansvar for valget.

I bilag 7 for Studieretningsprojektet er der to formuleringer, der støtter denne strategi. Under *1 Formål* står der: *skal eleverne demonstrere, at de er i stand til selvstændigt at udvælge, inddrage og anvende relevant baggrundsstof*, og videre under *2. Mål* skal eleven – *udvælge, bearbejde og strukturere relevant materiale*.

Hvilke kriterier kan man opstille for den gode opgaveformulering?

Den gode opgaveformulering:

- Lægger eksplicit op til filosofifaglig analyse af et afgrænset genstandsfelt

- Sikrer, at den filosofifaglige analyse er nødvendig i lyset af det overordnede, tværfaglige fokus i projektet
- Sikrer tydeligt, at de to fag er fyldestgørende i spil i opgaven.

Eksempler på fagkombinationer og opgaveformuleringer

Opgaveformuleringer	Samspils-fag	Fakultets-gruppering
<p><i>Område:</i> Sprog. Beviser <i>Problemformulering:</i> Hvordan kan matematikkens sprog, begreber og opbygning karakteriseres, og hvilke typer af logik og begreber ligger der bag konkrete bevistyper?</p> <p>1. Redegør for matematikkens aksiomatiske deduktive opbygning.</p> <p>2. Analysér logikken bag det indirekte bevis, bevis med kontraposition samt induktionsbeviset. Giv endvidere eksempler på disse bevistyper.</p> <p>3. Redegør for og analyser logikken bag Gödels ufuldstændighedssætning.</p> <p>4. Diskutér, hvad konsekvenserne af Gödels ufuldstændighedssætning kan være, og diskutér <i>absolutte sandheder</i> filosofisk begrebsanalytisk under inddragelse af mindst en central filosof.</p> <p>Vedhæftet tekst skal indgå i besvarelsen.</p>	Matematik A	Naturvidenskab
<p><i>Område:</i> Moralfilosofi <i>Problemformulering:</i> Hvad går I. Kant og J. Benthams moralfilosofi ud på, og hvilket menneskesyn og moralfilosofi kommer til udtryk i Thomas Harris' roman <i>The Silence of the Lambs</i> (1988)?</p> <p>1. Redegør for hovedtrækkene I. Kants og J. Benthams moralfilosofi.</p> <p>2. Analyser genre, miljø, komposition, symbolik og menneskesyn i værket <i>The Silence of the Lambs</i>.</p> <p>3. Diskuter værkets menneskesyn i forhold til værkets samtid.</p>	Engelsk A	Humanvidenskab